

Handels prioriterade reformer

Politiska krav på en S-ledd regering

Frida Sundqvist, Sofie Rudh, Elinor Odeberg, Stefan Carlén, Camilla Björkman, Robert Stjernberg

Innehåll

<i>Handels prioriterade valfrågor</i>	<i>3</i>
<i>Viktiga reformer för stärkt facklig organisering</i>	<i>6</i>
<i>Andra viktiga reformer.....</i>	<i>8</i>

Handels prioriterade valfrågor

Karensavdraget

- Avskaffat karensavdrag
- Kostnaden för avskaffat karensavdrag kan bli knappt 20 miljarder för arbetsgivarna. Svensk Näringsliv har räknat på vad varje person skulle ersättas av ett bemanningsföretag och därför landat på 40 miljarder, vilket blir missvisande. Idag ligger kostnaden på den enskilde arbetstagaren.
- Återinför högkostnadsskydd för sjuklönekostnader som gör att små företag inte behöver drabbas.

Tandvård

- Återinför gratis tandvård för unga upp till 23 år.
- Inför samma högkostnadsskydd för tandvård som för övrig sjukvård. Kostnaden för att ha samma högkostnadsskydd som i övrig hälso- och sjukvård blir budgetmässig 9-10 miljarder. Men förbättrad tandhälsa leder till bättre hälsa så vinsterna kan på sikt bli stora.
- Reformera tandvårdsmarknaden så att privata aktörer inte kan göra stora vinster på egna prislistor. Tillsätt en utredning om hur tandvården kan avmarknadiseras. Fast prislista för alla utövare.

Pensioner

- Stoppa ytterligare höjningar av riktåldern
- Inför ett arbetslivstillägg där ett långt arbetsliv som börjat i unga år ska löna sig bättre och möjliggöra pension före pensionsåldern
- Inför en behovsprövad övergångspension för den som är utsliten
- Höj den allmänna pensionen till minst 62 procent av slutlönen, genom ökade inbetalningar och en effektiv gas.

A-kassa

Stärk innehållet i försäkringen genom:

- Höjt tak och årlig indexering efter löneutvecklingen. Likt andra socialförsäkringar är årlig indexering helt nödvändigt för legitimiteten i försäkringen. Taket i försäkringen har under långa perioder varit oförändrade vilket gjort att allt färre fått ut 80 procent av sin bruttolön i ersättning.
- Avskaffa de två karensdagarna.
- Avskaffa olika skattesatser och ha en likvärdig skatt på alla inkomstslag. Då vi visat att det inte är 80 procent man får ut de första månaderna, utan så lågt som 65 procent första månaden, behöver detta ändras.
- Avskaffa nedtrappningen i ersättning. Det finns inget stöd för att en avtrappning av ersättningen efter ett antal dagar leder till lägre arbetslöshet. Det skapar onödig ekonomisk stress och oro hos personer som blir arbetslösa. Det finns tvärtom argument för att ha en upptrappad ersättning (Kolsrud och Nilsson 2025).
- Höj ersättningsnivån. Före 1990-talskrisen låg ersättningsnivån på 90 procent (91,7 procent före 1988). Det innebar en god trygghet mot inkomstbortfall vid arbetslöshet. Att en högre nivå skulle leda till ökad arbetslöshet motbevisas av att sysselsättningen var hög och arbetslösheten låg under den tid som ersättningsnivåerna var 90 procent. Handels kongress har uttalat ett mål om att 90 procent av löntagarna ska ha 90 procent i ersättning från a-kassan.
- Basera ersättningen på de senaste sex månaderna. Annars kan arbetare med deltidsarbete eller annan frånvaro få kraftigt minskad ersättningsnivå.
- Återinför de 150 extra dagarna för sökande med barn under 18 år.
- Avskaffa den nedre åldersgränsen för medlemmar i a-kassan. Tidöregeringen införde en på 20 år för att få ersättning. Det finns unga som arbetar och betalar avgift till försäkringen. De bör också omfattas av skyddet.
- Återinför studerandevillkoret. De som fullföljt studier utöver grundskolan och står till arbetsmarknadens förfogande måste kunna omfattas av arbetslöshetsförsäkringens grundskydd, även om de ännu inte uppfyller villkoren för inkomstrelaterad ersättning.

Stärk Gent-modellen

- Stärk kopplingen mellan fackförbund och a-kassor genom att konsekvent se till att endast a-kassor med koppling till parterna får ha medlemskap med inkomstbaserad a-kassa. Alfa-kassan ska endast betala ut grundbelopp till de som inte är med i någon annan a-kassa – alternativt att detta åter läggs på Arbetsförmedlingen i stil med hur det såg ut under KAS-tiden.
- Sänk kostnaderna för att var med i a-kassan och se till att det kostar lika mycket oavsett vilken a-kassa man är med i.
- Gör om skattereduktionen så att det månatligen blir en lägre avgift till a-kassan

Se Handels valrapporter på [Handels.se](https://handels.se) för mer fakta.

Viktiga reformer för stärkt facklig organisering

Stärka partsmodellen

- Inför skattereduktion för fackföreningsavgiften och behåll reduktionen för avgiften till a-kassan.

Stärk arbetsmarknadspolitiken

- Säkerställ verklig närvaro av Arbetsförmedlingen i hela Sverige. Idag finns omfattande brister särskilt där närvaron behövs mest.
- Avprivatisera arbetsmarknadspolitiken genom att Arbetsförmedlingens verksamhet sker i egen regi. De privata aktörerna är ineffektiva och dyra.
- Utöka resurserna till arbetsmarknadspolitiska program och arbetsmarknadsutbildning. En aktiv arbetsmarknadspolitik kräver att det finns verktyg som kan stödja arbetslösa att flytta sig närmare ett reguljärt jobb.
- Ta bort nystartsjobben genom att säkerställa arbetsmarknadsprövning vid alla subventionerade anställningar.
- Höj kvaliteten i arbetsmarknadsåtgärder genom satsningar på handledning, utbildning/utvecklingsplaner och dokumentation.
- Motverka missbruk av åtgärder. Återinför ersättningen till fackföreningar som lämnar yttrande till Arbetsförmedlingen.
- Stärk parternas ställning i Arbetsförmedlingens arbete, exempelvis genom ökad samverkan i lokala och centrala arbetsmarknadsnämnder.

Maktbalans

- Främja LO-facklig representation via översyn och revidering av regeringens tillsatta grupper till utredningar
- Säkra facklig representation från LO-förbunden i regeringens remissförfaranden

Kunskap

- Revidera läroplanen för samhällskunskap på gymnasiet för att öka kunskapen om arbetsmarknadens funktionssätt och partsmodellen.
- Öka statsbidraget till folkbildningen.

Andra viktiga reformer

- **En aktiv finanspolitik som gynnar investeringar, full sysselsättning och jämlikhet:** En stram och passiv finanspolitik i kombination med enorma skattesänkningar har påtagligt minskat resurserna till välfärd och investeringar med hundratals miljarder kronor. Trots starka statsfinanser och växande rikedom har massarbetslösheten bestått och ojämlikheten har ökat. Vi har byggt upp en arbetslöshetsskuld, en välfärdsskuld och en investeringsskuld.
- **Trygga jobb som norm på arbetsmarknaden:** Idag finns stora problem på arbetsmarknaden med tidsbegränsade anställningar och ofrivillig deltid. Tillsätt en bred utredning för att komma till bukt med otrygga anställningar, stoppa hyvlingar av arbetstider, ge anställda större rätt till uppgradering av arbetade timmar på kontraktet med mera. Också hur det kan bli dyrare att anställa på visstid och deltid, t.ex. genom differentierade arbetsgivaravgifter bör ses över. Här bör ingå en målsättning om 90 procent tillsvidareanställningar på heltid på hela arbetsmarknaden. Skyddsombud ska ha facklig grund.
- **En stark skattefinansierad välfärd utan vinstintressen.** Detta måste gälla i hela välfärden för att säkerställa en välfärd av god kvalitet som medborgarna kan lita på.
- **Billigare medicin:** Alla som är sjuka ska kunna efterfråga medicin och sjukvård. Handels ser därför problematiskt på att gränsen för högkostnadsskyddet på mediciner höjts, vilket gör att många inte har råd att hämta ut livsviktig medicin. Socialdemokraterna bör därför jobba aktivt emot ytterligare höjningar och för att högkostnadsskyddet för mediciner sänks till tidigare nivåer.
- **Barnomsorg anpassad till arbetares arbetstider och villkor:** familjepolitiken har i allt för hög grad anpassats efter medelklassens arbete på kontorstid och att två föräldrar kan nyttja RUT-avdrag för att få vardagen att gå ihop. Vi vill se en familjepolitik som fungerar för alla, oavsett arbetstider, inkomst eller hur många vuxna det finns i familjen. Barnomsorg bör därför finnas tillgänglig på dygnets alla timmar.
- **Utbildning och kompetensutveckling för yrkesverksamma:** Omställningsstudiestödet måste fungera bättre för arbetare. Det behöver vara tydligt vad yrkesaktiva kan förvänta sig vad gäller pengar, hur du

söker stödet, när du får det och så vidare. Hittills har stödet visat sig missgynna arbetare jämfört med tjänstemän, vilket inte är acceptabelt.

- **Aktiv bostadspolitik:** Vi vill se en aktiv bostadspolitik som är miljömässigt och socialt hållbar och fri från marknadshyror. Vi vill varken se statarlängor eller baracker, utan bostäder med god kvalitet. Genom en aktiv bostadspolitik som bygger utifrån människors behov, gynnas även arbetsmarknaden. Vi menar därmed att politik kan bygga bort arbetslösheten. Bra bostäder där jobben finns är en förutsättning för att arbetssökande ska kunna ta de jobb som finns och att matchningen av kompetens ska fungera. Därför vill Handels se en bostadspolitik som leder till byggande av fler hyreslägenheter med rimliga hyror som Handels medlemmar har råd med.
- **Arbetstidsförkortning:** LO har enats om en gemensam inriktning för arbetet med kortare generell arbetstid. Handels har länge velat se en generell arbetstidsförkortning med bibehållen lön, arbetstidsmåttet har inte förändrats på över 50 år. Inom detaljhandeln handlar arbetstidsfrågan främst om ofrivillig deltid och för få heltider. Många vill arbeta mer men får inte tillräckligt många timmar. Inom lager och logistik är arbetet ofta mer fysiskt krävande, där är kortare arbetstid viktig för att skapa ett hållbart arbetsliv över tid. Förhandlingar, i linje med den svenska partsmodellen och med målet att nå lösningar som omfattar hela LO-kollektivet, pågår. Skulle det inte ge resultat vill Handels se lagstiftning, som många gånger tidigare genom historien och i linje med LO:s kongressbeslut.
- **Investeringar i infrastruktur:** Där bostäder byggs måste även infrastruktur finnas för att människor ska kunna ta sig till och från sin bostad. Idag har stora delar av infrastrukturen avreglerats, vilket gjort att underhåll och utbyggnad är kraftigt eftersatt. Vi vill därför se kraftfulla subventionerade investeringar i infrastruktur där kollektivtrafiken är en självklar del i ett fungerande samhällsbygge. Vi vill därför se politiska satsningar som gynnar arbetare som är beroende av lokal och landsbygdstrafik för att kunna arbeta.
- **Stark och oberoende folkbildning:** Den bidrar bland annat till att stärka och utveckla demokratin, göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen, utjämna utbildnings och klassklyftor och att höja bildningsnivån i samhället. Dessutom bidrar folkbildningen till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Folkbildningen bör finnas i hela landet och vara tillgängligt för

alla samhällsmedborgare, så att hela landet kan leva. Såväl kultur som folkbildning ska därför vara kostnadsfri.

- **Förmögenhetsstatistik:** Sedan förmögenhetsskatten avskaffades 2007 försvann också tillgångsregistret. Detta kunskapstapp har försvagat möjligheterna till forskning om ekonomisk ojämlikhet och träffsäkerhet i den ekonomiska politiken. Ett tillgångs- och skuldregister efterfrågas därför av oss och andra viktiga institutioner som Riksbanken och Finansinspektionen. Ytterst handlar det om att värna den finansiella stabiliteten.
- **Barnbidrag:** Barnbidragen har urholkats genom att beloppet varit detsamma i åtta år medan kostnaderna ökat dramatiskt. Bidraget bör ökats motsvara kostnadsökningarna. Ett höjt barnbidrag ska inte finansieras via ett försämrat flerbarnstillägg.
- **Familj och föräldraförsäkring:** Föräldraförsäkringen ska delas jämnt mellan föräldrarna. Arbetaryrken är fortsatt väldigt könsuppdelade och en individualiserad föräldraförsäkring är viktig för att bryta upp de ofrivilliga deltiderna och könssegregationen på arbetsmarknaden.
- **Arbetskraftsinvandring:** Vi vill se en återgång till arbetsmarknadsprövning av brist på arbetskraft och inte låta arbetsgivaren ensidigt bedöma detta. Stärk arbetskraftsinvandrades ställning. Sanktioner ska införas mot arbetsgivare som bryter mot regelverket. Arbetskraftsinvandrare ska inte drabbas av att arbetsgivare fuskar och betalar ut fel löner. Arbetskraftsinvandrare ska få kunskaper om sina rättigheter på svensk arbetsmarknad.
- **Rättvisa och höjda skatter:** Skatterna måste höjas för att säkra framtidens välfärd. Skatteförändringar som skulle öka rättvisan i skattesystemet är t.ex. utdelningsskatt, arvskatt, förmögenhetsskatt (på så vis kommer man åt arvsskatten också), ta bort skatteflyktan mellan inkomstformer och höja och likställ arbetsgivaravgiften. Dock ej för deltidstjänster där vi vill se högre arbetsgivaravgifter för arbetsgivare som omotiverat anställer på deltid.
- **Förbättra sjukförsäkringen:** Utgångspunkten för sjukförsäkringen ska vara att ingen ska behöva lämna hus och hem vid sjukdom. Sjukförsäkringen ska täcka det inkomstbortfall som orsakas av en nedsatt arbetsförmåga. Därför är ett höjt inkomsttak i sjukförsäkringen så att minst 80 procent får 80 procent i ersättning rimligt. Handels vill inte se några tidsgränser som pressar den som är sjuk att bli frisk, utan vill se

rehabiliteringsrättigheter som handlar om arbetsanpassning och insatser för vård och rehabilitering. Om det inte fungerar ska individen få stöd att ställa om och hitta ett arbete som passar den egna arbetsförmågan.

Handels är fackförbundet för dig som jobbar i butik, på lager och i e-handeln. Även du som är frisör, florist, jobbar i skönhetsbranschen eller är tjänsteman i någon av folkrörelsens organisationer kan bli medlem hos oss.